

Co je a co není mystika?

Mystika je pochopení, že život není logický, ale poetický, že život není sylogismus, ale píseň. Mystika je prohlášení, že život se ve skutečnosti nedá poznat, že je v podstatě nepoznatelný.

Věda dělí existenci na dvě kategorie: na poznané a nepoznané. Poznané bylo kdysi neznámé a pak se z toho stalo něco známého. Nepoznané je dnes neznámé, ale zítra či pozítří to už bude známé. Vědci jsou přesvědčeni, že jednou dospějeme k bodu, kdy zbude jen jedna kategorie: poznané. Všechno bude známé. Nepoznané se postupně zredukuje na poznané.

Mystika říká, že život tvoří tři kategorie: první je poznané, druhá nepoznané a třetí, jež je nejdůležitější, je nepoznatelné – je to neznámé a nikdy to známé nebude. Je to naprostý základ všeho.

Nepoznatelné se dá prožívat, ale nedá se poznávat. Není to pouhé vědění, přestože srdce zpívá jeho píseň. Nepoznatelné můžete vyjádřit tancem, žitím, můžete ho být plní a doslova překypovat – může se vás zmocnit, ale pořád bude nepoznatelné.

Je to stejné, jako když řeka zmizí v oceánu. Myslíte si, že řeka oceán zná? Stane se jím, ale neví o tom. Když s ním splynete, jak byste to mohli vědět? Vědění vyžaduje odstup, vědění je v podstatě schizofrenní. Objekt se musí oddělit od subjektu, poznávající musí mít odstup od poznávaného. Jakmile vzdálenost zmizí, není možné poznávat.

A přesně o tom je mystika. Hledající splyne s hledaným, milující člověk se rozplyne v milované bytosti, kapka sklouzne a spadne do oceánu a splyne s ním. Vědění zmizí. V takové jednotě nemůže existovat. V této jednotě je pouze prožitek a ten není ve vnějším světě, ale tam uvnitř. Je to spíš prožívání než prožitek.

Slovo „mystika“ pochází z řeckého slova „mysterion“, což znamená „tajemství“, „tajný obřad“. Scházejí se při něm lidé, kteří se dotkli nepoznatelného. Není to verbální komunikace, protože slovy se to nedá vyjádřit. Tančí, zpívají, hledí si do očí nebo prostě jen tiše sedí. Právě to dělávali kdysi ve společnosti Buddha, Kršny, Ježíše, i když to projevovali různými způsoby. Milovníci Kršny s ním tančili. Prováděli mysterion, tajný obřad. Kdybyste to nezučastněně pozorovali, vůbec byste nechápali, co se vlastně děje. Dokud se do toho nezapojíte, dokud netančíte s Kršnou, nepoznáte význam vzájemného sdílení, protože navenek nic není vidět. Není to věc, nedá se předávat z ruky do ruky. Nic podobného jinde nevidíte. Není to objektivní záležitost. Je to proudění jedné bytosti ke druhé, je to proudění přítomnosti mistra do jeho žáka.

V Indii se těmto tajným obřadům říká „ras“, což je slovo pocházející z Kršno-

vy tradice. Znamená to tančení s mistrem, při němž proudí vaše i mistrova energie. Pouze proudící energie se mohou setkávat. Stojaté vody se nikdy nasetkají, ale plynoucí řeky se setkávají. Podmínkou setkávání je pohyb.

Podobně to bylo i v případě Buddha, i když jeho následovníci netančili. Buddha tiše seděl a jeho žáci tiše seděli. Říká se tomu „satsang“ neboli „bytí s pravdou“. Buddha byl osvícený a vyzařovalo z něj světlo. Ti, kteří ještě osvícení nebyli a jejich svíce se dosud nezažehly, seděli v jeho blízkosti s pocitem hluboké lásky a vděčnosti. Díky klidu a tichu a lásce se Buddhovi víc a víc přibližovali. A po čase nastal okamžik, kdy prostor mezi mistrem a žákem zmizel a z mistra přeskočil pláminek na žáka. Žák na to byl připravený a nadšeně to uvítal. Žák je ženský přijímající element, žák je jako luno. I tohle je mysterion, tajný obřad.

Pak přišli Zarathuštra a Lao-c' a Ježíš a situace se opakovala, i když měla trochu jinou podobu. A děje se to i tady. Pokud jste jenom zvědaví a přišli jste sem, abyste zjistili, co se tu vlastně děje, pak uslyšíte pouze moje slova. Nenajdete skutečný poklad. Slova jsou určena těm, kteří neumějí naslouchat tichu. Ti, kteří se mnou mají úzký vztah a stali se z nich sannjāsini, moje slova slyší, ale nijak je intelektuálně nepitvají, neprovádějí analýzy, neprou se. Poslouchají slova, jako když naslouchají hudbě. Poslouchají slova, jako když naslouchají větru vanoucímu větve borovic nebo tukání dešťových kapek na střechu nebo burácení vln v oceánu. Když mysl poslouchá hudbu, srdce začne vstřebávat bytí, přítomnost. Tohle je mysterion, tohle je tajný obřad.

A proč je tajný? Neznamená to, že by něco tajného bylo skryto kdesi v jeskyni. Je tajný, protože je určený jen těm, kteří cítí hlubokou lásku k svému mistrovi. Je přístupný i ostatním, ale ti do něj neproniknou, a proto je tajný. Když Buddha seděl se svými žáky, neskrýval se někde v horách – žil ve světě a lidé mohli přijít a dívat se – a přesto to byl tajný obřad. Tuto tajemnost je třeba správně pochopit. Lidé přicházejí a dívají se, ale vidí jen klidné sedící postavy a nic víc. Nevidí, že dochází k přenosu světla přesahujícímu všechny posvátné spisy.

A tady je to úplně stejné. Denně sem přicházejí lidé a vidí, jak tu sedíte a nasloucháte mi nebo tančíte a meditujete, a myslí si, že vědí, co se tu děje. Když odejdou, začnou rozhlašovat „ověřené“ zprávy. Byli tu den či dva a hned jsou z nic odborníci. Jsou to oby-

čejní hlupáci. Neznají svět a nevědí nic o mystice. Jejich zprávy jsou falešné a jinak to ani být nemůže. Chce-li člověk zjistit, co se tu opravdu děje, musí se zapojit, být v hlubokém souladu se mnou a se vším, co tu vytváříme. Nemůže být pouhý pozorovatel, nemůže to sledovat zvenčí. Tyto věci se nedají poznat zvenčí, protože jsou tajné.

Musíte se rozplynout. Musíte riskovat. Jen tak to poznáte na vlastní kůži, jen tak to prožijete srdcem, jen tak do vás proniknou vibrace a stanou se částí vašeho života. To je pravý význam tajného obřadu. Každý ho může sledovat, ale vidí ho jenom ti, kteří jsou do něj zasvěceni.

Mystika je samou duší duchovna

Neustále zdůrazňuji, že se máte zbavit mysli, která uvažuje prozaicky, a že máte oživit mysl, jež přemýšlí poeticky. Oprostěte se od sylogismů a začnete zpívat píseň života. Prejděte od intelektu k intuici, od hlavy k srdci, protože srdce je mnohem blíž všem tajemstvím. Hlava je jejich odpůrcem a její jedinou snahou je demystifikovat existenci. Proto zároveň s rozvojem vědy mizí mystika. Jakmile mysl začne uvažovat a fungovat vědeckým způsobem, duchovno zahyne a jeho květy uvadnou. V půdě vědecké mysli je jakýsi jed, který neumožní semínku duchovna vyklíčit – zahubí ho. Jaký je to jed? Věda věří v demystifikaci existence. Duchovno říká, že její tajemství se nedá odhalit. Čím je poznání hlubší, tím je mystičtější a záhadnější.

Potřebujeme soudobé duchovní mystiky takového kalibru, jako byli Albert Einstein a Eddington a Planck. Přesně o to se tu snažím. Rád bych stvořil současné mystiky, protože nestojím o učence, kteří jen papouškují upanišady a vědy. Takoví lidé nejsou k ničemu. Potřebujeme novodobé mystiky, v jejich srdci mohou vzniknout nové upanišady. Potřebujeme lidi, kteří dokážou mluvit tak jako Ježíš, ale na základě vlastních zkušeností. Potřebujeme odvážné mystiky, kteří mohou říct, že ví, co je bůh, ale nikoli na základě posvátných spisů, ale protože ho sami poznali. Nejsou to vzdělanci ani učenci, jsou to moudří lidé.

OSHO v knize

NEVINNOST, POZNÁNÍ A ÚDIV.

Proč už nežasneme, jako když jsme byli malí? Vydalo ji nakladatelství

Pavel Dobrovský – BETA, Květnového vítězství 332/31, 149 00 Praha 4,

www.dobrovsky.cz,

nebo www.knihycz.cz